

[25. 7.]

VOORLOOPIG VERSLAG *der Commissie van Rapporteurs over het ontwerp van wet tot regeling van het auteursregt.*

[De vorige stukken zijn gedrukt onder n°. 202 der zitting 1876—1877.]

Bij Koninklijke boodschap van den 13den Julij 1877 werd ingediend een ontwerp van wet tot regeling van het auteursregt. Het onderzoek daarvan in de afdeelingen heeft tot de volgende beschouwingen aanleiding gegeven.

§ 1. De door de Regering in den aanvang der Memorie van Toelichting uitgesproken meening, dat herziening van de wet van 1817 noodzakelijk is, vond in de afdeelingen allerwege bijval. Men juichte de poging der Regering, om eene betere regeling van het auteursregt tot stand te brengen, dan ook algemeen toe. Intusschen meenden enkele leden, dat dergelijke regeling in strijd was met het beginsel, aangenomen bij de wet van 15 Julij 1869 (*Staatsblad* n°. 126); zelfs werd de vraag gedaan of er niet in het voordragen van dit wetsontwerp indirect de erkenning lag opgesloten, dat op de bij die wet bepaalde afschaffing moest worden teruggekomen. De groote meerderheid der leden in de afdeelingen, waar deze vraag besproken werd, kwam echter hiertegen op. Zij beweerden dat het regt van den uitvinder geheel verschillend is van het regt van den auteur. De utiliteitsgronden, die voor het laatste pleiten, achtten zij bij het eerste niet aanwezig. Dat het afschaffen der zoogenaamde octrooijen een nadeeligen invloed had gehad op het doen van uitvindingen of verbeteringen, werd door hen ten stelligste ontkend, terwijl zij aan de andere zijde beweerden dat het afschaffen van het auteursregt ongetwijfeld aan de letterkunde groote schade zoude berokkenen. Reeds oogsten in ons land de schrijvers en dichters betrekkelijk weinig vruchten van hun letterkundigen arbeid. Wanneer die weinige vruchten hun nog ontroofd worden, dan zal het aan hen die niet door vermogen onafhankelijk zijn, op den duur onmogelijk worden gemaakt, hun leven aan letterkundigen arbeid te wijden.

Bij de theoretische beschouwingen omtrent den grond van het auteursregt, die in alle afdeelingen werden gevoerd, traden deze utiliteitsgronden dan ook hoofdzakelijk op den voorgrond; wel bleken nog enkele leden aan het denkbeeld van eigendom vast te houden, terwijl door anderen meer uitsluitend gewezen werd op den plicht van den wetgever om het regt van den arbeider op het loon van zijn arbeid, te beschermen; het meerendeel der leden echter was van oordeel, dat het auteursregt een regt is, dat zoowel op grond van billijkheid als van algemeen nut, door de wet moet erkend en beschermd worden en dat dus niet uit zich zelf maar door de wet bestaat.

§ 2. Dat diezelfde gronden toepasselijk waren op andere regten, min of meer aan het auteursregt verwant, werd algemeen erkend. Ook het regt van verveelvoudiging van kunstwerken kan in sommige gevallen aanspraak maken op bescherming door de wet.

Er werd gewezen op de drie Deutsche wetten van 9 Januarij 1876 betreffend das Urheberrecht an Werken der bildenden Künste, van 10 Januarij, betreffend den Schutz der Photographien gegen unbefugte Nachbildung, en van 11 Januarij betreffend das Urheberrecht an Mustern und Modellen. Lag het, vroeg men, in de bedoeling van de Regering om in het vervolg ook wettelijke regeling van deze aangelegenheden voor te dragen? Zoo ja, dan meende men in eene afdeeling reeds thans de aandacht der Regering te

moeten vestigen op de noodzakelijkheid eener bescherming der stempels van drukletters. Wie thans de stempels laat graven noodig tot het vormen eener nieuwe drukletter, doet groote onkosten zonder vooruitzigt op vergoeding. Zijn toch de nieuwe drukletters eenmaal gegoten, dan is het door middel der galvanoplastiek, uiterst gemakkelijk om met weinig kosten wederom den vorm te verkrijgen. Ieder drukker kan zich dus welhaast van die letter bedienen en geniet mede, zonder er aan te hebben bijgedragen, van de groote onkosten die het graven van den stempel voor den oorspronkelijken vorm met zich sleept. Men gaf het intusschen vrij algemeen de Regering toe dat afzonderlijke regeling van deze zaken de voorkeur verdiende. Maar, vroegen zeer vele leden, waarom dan ook niet het regt van opvoeren van tooneelwerken en muziekstukken afzonderlijk geregeld? Al wilde men niet geheel ontkennen dat het opvoeren van tooneelwerken kan beschouwd worden (zoo als door de Regering wordt opgemerkt) als een der vormen waarin het auteursregt zich openbaart, toch meende men dat er tusschen het auteursregt, in zijne meer beperkte beteekenis, en het regt van opvoering van tooneelstukken en vooral van muziekwerken groot verschil van kenmerken bestond. De groote praktische bezwaren tegen eene gemeenschappelijke regeling van zoo uiteenloopende zaken bleken het duidelijkst uit het wetsontwerp zelf. Men behield zich voor dit bij de behandeling der artikelen nader aan te toonen. Al had de Regering, zoo oordeelde de meerderheid der leden, het opvoeringsregt als een onderdeel van het auteursregt willen regelen, dan nog had zij het voorbeeld van den Deutschen wetgever moeten volgen, die in het Gesetz zum Schutz des Urheberrechts een afzonderlijk artikel aan dat onderwerp gewijd heeft. Dan zou men ten minste ook een juiste omschrijving van het opvoeringsregt in de wet hebben gevonden.

Enkele leden die in het algemeen van oordeel waren dat het tegenwoordig ontwerp, wat duidelijkheid, volledigheid en logische volgorde der wetsbepalingen betreft, voor de Deutsche wet moest onderdoen, beriepen zich voornamelijk op dit punt om hunne bewering te staven.

Opvoeringsregt.

Omtrent het opvoeringsregt zelf liepen de gevoelens uiteen. Vele leden kwamen er tegen op dat de wetgever een dubbel regt gaf aan de schrijvers van tooneelstukken, en de componisten van muziekwerken. Dit was, meenden zij, onbillijk tegenover de schrijvers van stukken die niet voor opvoering vatbaar zijn. Volgens hun stelsel moest het opvoeringsregt verloren gaan, zoodra de schrijver van zijn auteursregt gebruik maakt en het tooneelstuk of het muziekwerk door den druk gemeen maakt. Eene gelijktijdige uitoefening der beide regten werd onredelijk en onbillijk genoemd. Andere leden kwamen hiertegen op; zij waren het met de Regering eens dat de verschillende soorten van reproductie van een letterkundig werk te zamen de materiele waarde van dat werk aangeven, en dus ook gelijkelijk bescherming verdienen. Zij wezen ook op de praktische nadeelen, die uit het hierboven aangeprezen stelsel voor het publiek zullen voortvloeijen. Het lezend publiek zou op die wijze waarschijnlijk lang verstoken blijven van het genot om dramatische voortbrengselen te kunnen lezen. De schrijver toch zal eerst tot de uitgave besluiten, wanneer de opvoering hem geene voordeelen meer schijnt te zullen aanbrengen, terwijl juist velen er prijs op stellen om van een tooneelstuk vóór de opvoering kennis te nemen of om het daarna te herlezen. Hetzelfde geldt van muziekwerken. In het buitenland werden dikwijls bij de voorstelling van opera's libretto's verkrijgbaar gesteld met de muziek der voornaamste aria's. Het uitgeven van dergelijke door liefhebbers van muziek zeer gewaardeerde tekstboekjes zou in ons land onmogelijk worden. Hiertegen werd weder opgemerkt dat voor dergelijke bijzondere omstandigheden gemakkelijk uitzonderingsbepalingen in de wet kunnen worden gemaakt.

Mondelinge voordragten.

Ook omtrent het verleenen van auteursregt voor mondelinge voordragten, bleek verschil van meening te bestaan. Sommige leden wilden in geen geval voor mondelinge voor-

dragten auteursrecht bepaald zien. Anderen wenschten te onderscheiden; waar het houden van mondelinge voordragten deel uitmaakt van de uitoefening van een winstgevend beroep; zoo als bijv. bij geestelijken en hoogleraren achtten zij het verleenen van auteursrecht minder gewenscht. In andere gevallen wilden zij het toelaten. Vele leden waren het echter met de Regering in beginsel eens, dat ook aan mondelinge voordragten wettelijke bescherming tegen reproductie toekomt. Vrij algemeen was men echter van oordeel dat de termijnen voor dit auteursrecht door de Regering voorgesteld te lang zijn.

Vertalingsrecht.

§ 3. Men achtte het door de Regering voorgestelde in het algemeen beter dan de bestaande bepalingen van de wet van 1817. Dat de vraag in hoever Nederlandsche auteurs tegen buitenlandse vertalers en buitenlandse auteurs tegen Nederlandsche vertalers behooren te worden gewaarborgd tot den kring van het internationaal recht behoort en door conventien moet worden beslist, werd geredelijk toegestemd. Men vroeg evenwel of het geen aanbeveling verdiende, in de wet een artikel op te nemen gelijklooiend aan art. 39 van het Belgische ontwerp, dat het Gouvernement magtigt à signer des conventions internationales pour la propriété littéraire et artistique. Hiertegen werd door andere leden aangevoerd dat het overbodig was dit uitdrukkelijk bij de wet te bepalen, daar de Regering deze bevoegdheid toch reeds bezit, behoudens de bepaling van art. 57 der Grondwet, en dat het stellen van regels bij het maken van dergelijke internationale overeenkomsten in acht te nemen, de Regering onnoodig in hare vrijheid van handelen beperkt.

Duur.

§ 4. Het door de Regering gehuldigde stelsel van een vasten termijn vond algemeene instemming. Enkele leden waren van de absolute juistheid van dat stelsel zoo zeer doordrongen dat zij meenden dat de bepaling van art. 12 alin. 2, als in strijd daarmee, afkeuring verdiende. Zelfs die leden die aan het denkbeeld van letterkundigen eigendom vasthielden gingen niet zoo ver om op grond hunner theorie een eeuwigdurend auteursrecht te verlangen. Tegen den door de Regering bepaalden termijn werden echter verschillende bezwaren geopperd. De meerderheid der leden vond den termijn van 50 jaren te lang, en wilde dien met een grooter of kleiner aantal jaren verkort zien.

Wijze van handhaving.

§ 5. Wat de wijze van handhaving van het auteursrecht aangaat, vond, bij algemeene afkeuring van het stelsel van de wet van 1817, het door de Regering thans voorgedragen stelsel geen algemeene goedkeuring. In tegenoverstelling van de meening der Regering, was de meerderheid der leden van oordeel dat de vervolging der overtredingen dezer wet afhankelijk moest worden gesteld, van de klacht van de belanghebbende partij. Dat de vervolging op klacht altijd in het strafproces eene uitzondering zal blijven gaven zij geredelijk toe, maar meenden dat in de overtredingen dezer wet juist alle elementen dezer uitzondering aanwezig waren. Zonder in discussie te willen treden over de vraag, of als eenige grond voor afhankelijkheid der vervolging van den wil van hem tegen wien het misdrijf gepleegd is, met het ontwerp Strafwetboek, moet worden aangenomen de mogelijkheid dat het bijzonder belang grooter nadeel lijdt door het instellen, dan het openbaar belang door het niet instellen der strafactie, meenden vele leden te mogen aannemen, dat, waar bij het instellen der strafactie van deze wet het openbaar belang in den regel slechts in geringe mate betrokken is, er alle termen bestaan om die actie niet in te stellen, tenzij de benadeelde partij de vervolging wenscht.

Enkele leden zouden de strafactie nog liever geheel zien verdwijnen. De burgerlijke eisch tot schadevergoeding was, meenden zij, voldoende.

Andere leden meenden dat de beste wijze van procederen, bij behoud der strafactie, in dit speciale geval zoude

zijn om aan de benadeelde partij behoudens haar recht tot het instellen eener afzonderlijke burgerlijke actie de bevoegdheid te geven zich als civile partij in het strafgeding te voegen. Van de beperkende bepaling van art. 231 Wetboek van Strafvordering, die deze voeging alleen toelaat wanneer de vordering niet meer dan f 150 bedraagt, zou evenwel voor dit geval moeten worden afgeweken.

Ook het voornemen der Regering om alleen den dolus strafbaar te stellen vond veel tegenspraak. Bestond er hier, zoo werd door vele leden gevraagd, niet in ieder geval dolus? Waar de registers van eigendom van het auteursrecht onder elks bereik liggen en zonder bezwaar moeten kunnen geraadpleegd worden, meende men dat in dezen nalatigheid als boos opzet moest gelden. Hiertegen werd aangevoerd dat het in sommige gevallen, bijvoorbeeld bij mondelinge voordragten (artt. 13 en 14), zeer moeilijk zal zijn om tot de kennis van het bestaan van auteursrecht te komen. Het zou uiterst hard zijn om ook in die gevallen de niet opzettelijke overtreding te straffen. Men antwoordde, dat het niet moeilijk zou zijn de wet zoo te wijzigen dat er omtrent het bestaan van elk auteursrecht voldoende zekerheid en openbaarheid bestond, terwijl men dan nog voor enkele gevallen uitzonderingen zou kunnen toelaten.

Dat de bepalingen omtrent in beslag neming noodzakelijk waren, werd niet ontkend. Er werd evenwel door vele leden beweerd dat het de voorkeur verdiende het regts-geding tot van-waarde-verklaring van dit beslag, geheel onafhankelijk te laten van de strafvervolging.

§ 6. Men juichte algemeen het voornemen der Regering toe om dit ontwerp ook verbindend voor Nederlandsch Indië te verklaren. De in de Memorie van Toelichting aangehaalde artikelen uit de Regeringsreglementen van Suriname en Curaçao zijn volgens de Regering een bezwaar tegen de invoering in West-Indië. Men meende evenwel te weten dat noch in Suriname, noch op Curaçao koloniale verordeningen betreffende het auteursrecht bestaan. Daar nu volgens art. 168 Regeringsreglement Suriname en 189 Regeringsreglement Curaçao dit onderwerp voor de eerste maal bij Koninklijk besluit moet worden geregeld, vroeg men welk bezwaar er bij de Regering bestaat om deze nieuwe regeling van het auteursrecht, zoo die eenmaal tot stand is gekomen, ook in de West-Indische kolonien bij Koninklijk besluit in te voeren.

§ 7. In eene afdeeling werd, naar aanleiding van de indiening van dit wetsontwerp, gewezen op nog bestaande wetten, waarbij de vrijheid van drukpers verkort wordt, met name op de wet van 28 September 1816. Juist omdat die wetten niet meer worden toegepast, achtte men in-trekking wenschelijk en stelde er prijs op hieromtrent het oordeel der Regering te vernemen.

Art. 1. Men kwam bij de behandeling van dit artikel al dadelijk terug op de vraag of niet afzonderlijke regeling van het opvoeringsrecht de voorkeur verdiende. De bedoeling der Regering is dat het auteursrecht zoowel het recht om door den druk gemeen te maken als om op en uit te voeren omvat. Uit het artikel blijkt dit echter niet duidelijk en daarom zou een meer juiste omschrijving van het auteursrecht in de wet naar veler oordeel niet misplaatst zijn. In overeenstemming met het vroeger geuit gevoelen wilden vele leden, waar de gelijktijdige regeling behouden bleef voor muziek- en toneelwerken, gevoegd zien de woorden; »mits niet gedrukt in den handel gebracht". Ook de bezwaren tegen het toekennen van auteursrecht aan mondelinge voordragten werden bij dit artikel andermaal ontwikkeld.

Het reproducieren van schilderijen of andere voorwerpen door middel der photographie viel volgens de meening van bijna alle leden niet onder de bepalingen dezer wet; eene uitdrukkelijke verklaring der Regering omtrent dit punt kwam echter aan velen gewenscht voor.

Enkele leden ondersteunden het verlangen van de Vereeniging tot bevordering van de belangen des boekhandels om achter het woord geschriften nog te voegen letterwerken, wat met het oog op de bepaling van art. 2a wenschelijk scheen.

Tegen de uitdrukking »door den druk gemeen maken"

werd van verschillende zijden bezwaar gemaakt. Men wees er op hoe het Belgische wetsontwerp alleen gewaagde van publier ou autoriser la publication en in een ander artikel sprak van publier par voie d'impression ou par tout autre procédé analogue. Men vreesde dat het opnemen van de woorden » door den druk » voor het vervolg moeilijkheden zou kunnen baren, wanneer de vorderingen der wetenschap andere wijzen van werktuigelijke verveelvoudiging (bijv. door photographie) aan de hand deed.

Enkele leden stelden voor om liever te lezen » langs mechanischen weg te vermenigvuldigen en in den handel te brengen » anderen : » door den druk of op andere wijze gemeen te maken ».

In verschillende afdelingen werd de vraag besproken aan wien het auteursrecht van brieven toekwam, aan den schrijver of aan den geadresseerde? In de bedoeling der Regering scheen te liggen; en volgens veler oordeel te regt, dat het den schrijver toekwam. Men zou gaarne hieromtrent eene uitdrukkelijke verklaring zien.

Door enkele leden werd de wenschelijkheid betoogd om na » mondelinge voordragten » te doen volgen de woorden » geheel of gedeeltelijk ». Ook meende men dat de bedoeling van het artikel duidelijker zou zijn indien na » op te voeren » nog werd gevoegd » en te doen opvoeren »; eindelijk werd er door vele leden op gewezen dat het woord » uitsluitend » in den laatsten regel beter op zijne plaats was na » komt » dan waar het thans staat.

Art. 2. Men kwam vrij algemeen op tegen de uitdrukking » worden gelijk gesteld », vooral om de bepaling van art. 12 al. 2, of heeft de Regering bij deze laatste bepaling alleen het oog op fysieke personen en geene personae morales? Zoo ja, dan moest dit toch, meende men, uitdrukkelijk blijken.

a. Met de » ondernemers » sub *a* genoemd had de Regering waarschijnlijk op het oog de redactien van tijdschriften. Men vroeg of het woord dan wel goed gekozen was. Ook was voor vele leden de bedoeling van dit artikel niet geheel helder. De redactie van een tijdschrift wordt met een auteur gelijk gesteld en heeft dus auteursrecht voor haar tijdschrift, maar nu bepaalt de laatste alinea van art. 2 dat ieder medearbeider bovendien het auteursrecht behoudt op de door hem geleverde bijdrage tenzij het tegendeel is bedongen.

Tegen een dergelijk dubbel auteursrecht als hier schijnt gegeven te worden, hadden zeer vele leden bezwaar. Zij achtten het in abstracto reeds zonderling dat het auteursrecht van een geschrift bij twee verschillende personen zou berusten en spraken als hunne meening uit dat een dergelijk auteursrecht in de praktijk weinig waarde zou hebben.

De Regering moest huns inziens aan een der beide stelsels vasthouden, en het auteursrecht of aan de redactie of aan de medearbeiders geven, terwijl dan natuurlijk door onderlinge overeenkomsten aan partijen de vrijheid bleef om van de bepalingen der wet af te wijken.

Door andere leden werd evenwel het stelsel der Regering, dat ook in andere wetgevingen, bijvoorbeeld in de Deutsche wet § 10, gehuldigd wordt, in bescherming genomen.

Bij behoud van het dubbel auteursrecht was men echter vrij eenstemmig van oordeel, dat eerst na een of twee jaren aan de medearbeiders de uitoefening van het auteursrecht moet worden verleend.

b. Zonder in het minst te kort te doen aan de gelukkige woordenkeus van de ontwerpers van het strafwetboek, meenden eenige leden de Regering in overweging te moeten geven om in plaats van vennootschap te spreken van maatschap. Enkele leden zagen de noodzakelijkheid der gansche bepaling niet in, anderen wezen op de huns inziens veel doelmatiger wijze waarop de Deutsche wetgever dit punt heeft geregeld.

c. In alle afdelingen kwam men op tegen de uitdrukking » auteurs van vertalingen »; waarom niet eenvoudig gesproken van vertalers?

Men vroeg verder, of niet door deze bepaling in de wet op te nemen, de Regering zich eenigermate de handen bond met het oog op internationale overeenkomsten; daarbij kwam dat volgens het oordeel der meeste leden dit vertalingsrecht in den grond der zaak luttel waarde had. Het

belet toch alleen het letterlijk nadrukken van vertalingen, maar hoe zal de vertaler inbreuk op zijn auteursrecht kunnen bewijzen, wanneer zijne vertaling met eenige kleine weinig beteekenende wijzigingen wordt nagedrukt?

Art. 3. Men achtte vrij algemeen de uitdrukking » tot dat een ander enz. » te onbestemd. Waaruit, vroeg men, moet dit blijken? en indien de auteur overleden is, zullen dan zijne erfgenamen nog recht hebben om het auteursrecht te vindiceren?

Art. 4. Met het beginsel dat de Staat geen auteursrecht heeft, was men algemeen ingenomen. In eene afdeling meende men echter dat het artikel te ver ging en dat de bepalingen van het Belgisch ontwerp, dat alleen spreekt van les actes officiels de l'autorité, de voorkeur verdienden. Voor statistieke bescheiden, catalogussen van staatsverzamelingen enz. achtte men het billijk aan den Staat het auteursrecht te verzekeren. De uitzonderingsgevallen wilde men in elk geval niet door de wet maar door de Regering bepaald zien. Hiertegen werd opgemerkt dat wanneer men aannam dat het beginsel waarop dit wetsontwerp steunt, een utiliteitsbeginsel en geen regtsbeginsel is, het auteursrecht van den Staat, die toch van het uitgeven van dergelijke stukken geen winstgevend beroep maakt, niet moest beschermd worden. Men achtte het integendeel in het openbaar belang wenschelijk dat datgene, wat door de Regering tot voorlichting en onderrigting der ingezetenen ter algemeene kennis wordt gebracht, zooveel mogelijk — zij het dan ook door nadruk — verspreid worde.

In een andere afdeling wilde men de woorden: » behalve in de door de wet bepaalde gevallen » laten vervallen. Hiertegen werd aangevoerd dat het somtijds, wanneer een naauwkeurige en goed gecontroleerde uitgave van het uiterste gewigt is, noodig was dat de Staat zich bij afzonderlijke wet auteursrecht voorbehold. Men wees op de Pharmacopoea. Nog werd voorgesteld om te lezen na » bepaalde » of nog te bepalen ».

Men vroeg of onder hetgeen » door of van wege eenige openbare magt ter algemeene kennis gebracht is », ook begrepen waren de redevoeringen door leden der Staten-Generaal, Provinciale Staten en gemeenteraden in de vergaderingen dier lichamen uitgesproken.

Art. 5. Men achtte over het algemeen de bepalingen van het wetsontwerp omtrent vertalingen niet duidelijk.

De Regering wenscht vooreerst aan alle vertalers voor hunne vertalingen een auteursrecht van 50jarigen duur te geven (artt. 2 en 12).

De Regering wenscht daarenboven nog een uitsluitend recht van vertaling te geven (art. 5 en 15) voor den tijd van 5 jaren aan hen, die hunne eigen werken wenschen te vertalen, mits voldaan worde aan de bepalingen van art. 5*b*.

Heeft dus iemand binnen drie jaren geen vertaling van zijn werk doen verschijnen, dan mag iedereen eene dergelijke vertaling doen verschijnen; heeft hij dit wel gedaan, dan mag gedurende 5 jaren niemand eene vertaling van het werk uitgeven.

In verband hiermede konden enkele leden niet rijmen de laatste alinea der Memorie van Toelichting op art. 1, blz. 6.

Wanneer dus volgens het daar beweerde iemand een werk te gelijker tijd in het Hollandsch en in het Fransch laat verschijnen, dan zullen, indien beide uitgaven oorspronkelijke werken zijn, geen van beide mogen worden nagedrukt, maar wel zal eene Fransche vertaling van het Nederlandsche werk, eene Nederlandsche van het Fransche kunnen verschijnen. Of had de schrijver zich in dit geval ook nog het recht van vertalen van zijn reeds in de vreemde taal uitgekomen werk moeten voorbehouden? De vraag deed zich hierbij voor, in hoeverre men zich het vertalingsrecht van vertalingen kan voorbehouden. De woorden der wet sluiten dit niet uit. Wat eindelijk zijn in het oog der Regering de kenmerken die beslissen moeten, of de uitgave in de vreemde taal een oorspronkelijk werk of eene vertaling is?

Sommige leden meenden dat het de voorkeur zou verlenen bij gelijktijdige uitgave van een werk in verschil-

lende talen, de Nederlandsche uitgave altijd als de oorspronkelijke te beschouwen. Anderen wilden den auteur in dit geval zelf laten beslissen.

Men vroeg wat de bedoeling was der herhaaldelijk in de wet voorkomende woorden: »niet door den druk gemeen gemaakt". Dacht de Regering hierbij aan geschriften die in handschrift zijn of aan die gedrukte werken, die, zoo als men dat noemt, niet in den handel zijn? Men was vrij algemeen van oordeel dat de Regering het laatste bedoelde, doch is de uitdrukking dan wel duidelijk?

In eene afdeeling werd de termijn van drie jaren van art. 5 en 6 te kort geacht.

Art. 6. Hoewel men de bedoeling der Regering meende te begrijpen, achtten vele leden de redactie van het artikel minder gelukkig; *aanhalingen*, zou waarschijnlijk in verband moeten worden gebragt met *beoordeeling*, *uittreksels* met *schoolgebruik*. Eene veranderde redactie zou dit duidelijker kunnen doen uitkomen. *Beoordeeling* was, volgens veler oordeel, niet voldoende; ook tot *toelichting* moeten aanhalingen geoorloofd zijn. Door sommige leden werd twijfel geopperd aangaande de beteekenis van het woord uittreksel. Bedoelt de Regering woordelijke uittreksels of zakelijke uittreksels?

Hoewel men in het algemeen zich kon vereenigen met het beginsel dat aan hen, die in het belang van het schoolonderwijs bloemlezingen uitgeven, eenige vrijheid moet worden gelaten, liepen de meeningen zeer uiteen over de vraag, hoe ver die vrijheid moest gaan.

Vele leden wenschten dat alleen fragmenten zouden mogen worden overgenomen, in dien zin, dat gedeelten, die op zich zelf een zelfstandig geheel vormen, niet in aanmerking zouden kunnen komen. Hiertegen werd aangevoerd dat het stellen van een dergelijken regel, waar het een bundel gedichten gold, onmogelijk is. Men zou op die wijze nooit een geheel gedicht, hoe klein ook, in eene bloemlezing kunnen opnemen, maar zich altijd tot enkele coupletten moeten bepalen. Nog werd gevraagd of het in de bedoeling der Regering lag ook toe te laten dat bloemlezingen uit een enkel werk of uit de werken van één schrijver, zouden kunnen worden vervaardigd. Men zoude bijvoorbeeld uit een roman de fraaiste bladzijden kunnen overnemen en verder den draad van het verhaal in het kort kunnen aangeven. Eene dergelijke bloemlezing voor schoolgebruik uitgegeven en welligt ook op enkele scholen gebruikt, zou aan het debiet van het oorspronkelijk werk groot nadeel kunnen toebrengen.

In sommige afdeelingen trad men, naar aanleiding van dit artikel, in uitvoerige beschouwingen omtrent de regten der dagbladschrijvers. Aan de redactie van een dagblad zou het volgens deze wet niet meer vrijstaan om berigten uit andere dagbladen over te drukken. Niet alleen zullen de dagbladen onder deze beperkende bepaling gebukt gaan, maar ook het publiek zal er groote schade door lijden. Wel werd hiertegen opgemerkt dat in de meeste gevallen de redacteuren geen auteursregt zullen uitoefenen op hunne dagbladen, doch men antwoordde dat een derde dit nimmer met zekerheid kon weten alvorens de termijn van art. 10 verstreken is; terwijl voor de dagbladen juist dadelijke overneming van belang is. Men wees op de Deutsche wet en op het Belgische ontwerp (Il est permis de reproduire dans les journaux ou recueils périodiques les articles et extraits publiés dans un autre journal ou recueil pourvu que la source soit indiquée; — art. 9). Naar het oordeel van vele leden in de afdeeling waar deze zaak ter sprake kwam, hielden deze wetten beter rekening met bestaande toestanden.

Art. 7. In alle afdeelingen had men tegen dit artikel ernstig bezwaar. De leden, die in het algemeen tegen het verleen van opvoeringsregt voor gedrukte werken waren, ontleenden aan de bepaling van dit artikel een bewijsgrond voor de onhoudbaarheid van het tegenovergestelde stelsel. Wat blijft er, zeiden zij, van het opvoeringsregt over met de uitzonderingen hier gemaakt? Ook de leden die het verleen van opvoeringsregt voor gedrukte werken niet afkeurden, waren eenstemmig van oordeel, dat de Regering zich in dit artikel van veel te onbestemde uitdrukkingen bediende, en schreven dit toe aan de gelijktijdige regeling

der beide regten, die zij afkeurenswaardig achtten. Op zich zelf staande stukken — vroeg men — wat moet daaronder worden verstaan? Mag bijv. van eene opera de ouverture door een orkest worden uitgevoerd, mogen de voornaamste aria's worden gezongen? Mag van eene symphonie een deel worden uitgevoerd, is het uitvoeren van zoogenaamde potpourri's geoorloofd?

Er werden nog andere vragen aan het auteursregt van muziekstukken verbonden bij dit artikel besproken. Hoe denkt de Regering bijv. over het regt om muzikale compositien te arrangeren (zie Belgisch ontwerp art. 18); over transcriptien en fantasien? Men meende, dat als de Regering het opvoeringsregt van muziekwerken als een onderdeel van het auteursregt wilde regelen, zij wel verplicht was om al deze vragen duidelijk te beslissen. Of is het de bedoeling der Regering de beantwoording dezer vragen aan het arbitrium judicis over te laten? Tegen dit laatste had men groot bezwaar, daar men op die wijze vreesde de meest uiteenloopende regterlijke uitspraken te mogen te gemoet zien.

Art. 8. Men vroeg in eene afdeeling of met verslag ook bedoeld werd stenographisch verslag. De tegenstanders van het auteursregt voor mondelinge voordragten wezen op deze wetsbepaling tot nadere ontwikkeling van hun gevoelen, dat dit regt, met deze zeer noodzakelijke uitzondering, van weinig belang voor de sprekers is, en zonder die uitzondering, tot groot ongerief strekt voor het publiek.

Art. 9. Men was over het algemeen niet afkeerig van het denkbeeld om bij elke overdragt aan partijen de verplichting op te leggen, om deze overeenkomst en de voorwaarden waaronder die plaats had, te doen aantekenen in de in art. 10 en 11 genoemde registers. Hiertegen werd evenwel opgemerkt dat het publiek bij dergelijke aantekening geen belang heeft. Het heeft er belang bij het tijdstip te kennen wanneer het auteursregt eindigt; wie de persoon is die het uitoefent kan geacht worden eene onverschillige zaak te zijn. In eene afdeeling werd de vraag gedaan op welke wijze de auteur, die zijn auteursregt voorwaardelijk heeft overgedragen, zich kan beschermen tegen derden die te goeder trouw eigenaar waren geworden van zijn auteursregt en dat uitoefenden in strijd met de oorspronkelijk gestelde voorwaarden. Dat — volgens enkelen — de auteur in dat geval de ontbinding der oorspronkelijke overeenkomst zou kunnen vorderen, werd door de meeste leden bestreden. Zij waren van oordeel dat de auteur in dit geval zich met de burgerlijke regtsvordering, in art. 17 genoemd, moest tevreden stellen, terwijl hij daarenboven, zoo als in de Memorie van Toelichting te regt wordt gezegd, tegen onvermogen of kwade trouw evenzeer kan waken als ieder ander die eene verbindtenis aangaat.

Nog werd gevraagd of het auteursregt ook vatbaar was voor beslag? Zoo ja, op welke wijze moest het dan worden uitgeoefend? De meeste leden meenden dat het niet wenschelijk was beslag op het auteursregt toe te laten, doch zouden gaarne de meening van de Regering omtrent dit punt vernemen.

Art. 10. Men was algemeen van oordeel dat de redactie van dit artikel geen juiste oplossing geeft aan de vraag, in hoeverre er auteursregt bestaat gedurende den tijd tusschen de uitgave van het boek en de inzending. Moet men, bijaldien de inzending achterwege blijft, aannemen dat het auteursregt nimmer bestaan heeft, of wel dat het vervallen is? De Memorie van Toelichting schijnt het laatste stelsel te huldigen. In elk geval is het, met het oog op de praktische gevolgen, van groot belang te weten, wat het stelsel der wet is. Indien toch het auteursregt, bij niet-inzending, geacht moet worden nooit te hebben bestaan, zal nadruk in dit geval niet strafbaar zijn; de ambtenaren van het openbaar ministerie zullen dus wel als regel aannemen om geen vervolging in te stellen voor dat de termijn tot inzending verlopen is, want het is hun onmogelijk vóór dat tijdstip te kunnen vaststellen of er werkelijk eene overtreding gepleegd is. Gaat het auteursregt evenwel door de niet-inzending te niet, dan is en blijft elke inbreuk gedurende het jaar der uitgave gepleegd strafbaar. Eene duidelijke verklaring, en daarmee overeenkomende ge-

wijzigde redactie der Regering op dit punt werd, vooral met het oog op de dagbladpers, van het hoogste belang geacht.

Nog werd gevraagd, of het niet noodzakelijk was ook voor het auteursregt van mondelinge en niet door den druk gemeen gemaakte werken en voor het opvoeringsregt van niet door den druk gemeen gemaakte toneelstukken, het overleggen eener verklaring of (voor zoover de niet door den druk gemeen gemaakte werken gedrukt waren) van een exemplaar van het werk te eischen. Sommige leden meenden dit evenwel, wegens de groote praktische moeilijkheden, te moeten ontraden. Men was het er algemeen over eens, dat met het stelsel der wet van 1817, die inzending voor of gelijktijdig met de uitgave eischt, gebroken moet worden. Wat de Regering echter hiervoor in de plaats wil stellen, vond bij de meeste leden ernstige bestrijding. » Binnen het jaar der uitgave, » dat is voor een boek dat op 1 Januarij uitkomt een vol jaar en voor een boek dat op 31 December verschijnt, enkele uren. Men zou de voorkeur geven aan het stellen van een vasten termijn. Welligt had de Regering dit met opzet vermeden, met het oog op de moeilijkheid, om den juiststen datum van de uitgave van een boek te constateren. Indien dat het geval was, zou men dan die moeilijkheid niet kunnen afsnijden, door te bepalen dat op het titelblad van ieder boek, dat steeds toch reeds in de meeste gevallen het jaar der uitgave vermeldt, ook de datum, of indien dit bezwaar heeft, ten minste de maand der verschijning moest worden aangeduid?

Eene andere vraag, die bij dit artikel overwogen werd, was: waarom de Regering afweek van de voorschriften der wet van 1817, die het verlenen van auteursregt afhankelijk stelde van de plaats waar het werk gedrukt werd en de bepaling inhoudt, dat bij de inzending het bewijs moet worden overgelegd, dat het werk gedrukt is op eene Nederlandsche drukkerij. Al wilde men het beginsel van bescherming der inlandsche nijverheid, dat voor een groot deel aan die bepaling tot grondslag lag, in geen deele verdedigen, toch meende men dat om andere redenen de opneming dezer bepaling gewenscht was. Men wees voornamelijk op hetgeen door den heer VIETOR. (Het auteursregt, door mr. J. FRESEMAN VIETOR, Utrecht 1877, p. 58), tot staving dezer bewering wordt aangevoerd. Sommige leden voerden hiertegen aan, dat in sommige gevallen de voor eene uitgave onmisbare typen alleen in het buitenland voorhanden zijn, en achten het onbillijk dat de Nederlandsche wetgever in dit geval geen bescherming verleende. Hiertegen werd van de andere zijde wederaangevoerd, dat bij den hoogen trap waarop de drukkunst reeds sinds eeuwen in Nederland staat, dergelijke gevallen tot de zeer hooge zeldzaamheden behoorden, terwijl dan ook uit den aard der zaak schrijvers die in dit geval verkeerden, weinig gevaar loopen dat hunne werken zullen worden nagedrukt.

Het had de aandacht van enkele leden getrokken dat in het Belgische ontwerp slechts geëischt wordt de inzending van één exemplaar. Waarom, zoo vroeg men, eischt de Nederlandsche wet twee exemplaren? en welke bestemming stelde de Regering zich voor aan die exemplaren te geven? Thans is de inzending van drie exemplaren reeds van 1817 af verplichtend, en toch meende men aan het bestaan eener volledige verzameling aan het Departement van Binnenslandsche Zaken van alle sinds 1817 verschenen boeken waarvoor kopijregt verleend is, te moeten twijfelen.

Art. 11. In de meeste afdelingen kwam bij dit artikel de vraag ter sprake, in hoever aan het administratief gezag al of niet de beslissing omtrent het verlenen van auteursregt toekomt. Men was algemeen van oordeel, dat het administratief gezag in deze alleen had toe te zien op de vervulling der bij de wet gestelde formaliteiten en dat verder elke beslissing omtrent het bestaan van auteursregt alleen toekwam aan de regterlijke magt. Dit was, meende men, ook het stelsel door de Regering gehuldigd. Immers uit de bepalingen van het wetsontwerp viel niet anders op te maken. Toch twijfelden nog enkele leden met het oog op de laatste zinsnede der Memorie van Toelichting op art. 11.

Een duidelijke verklaring der Regering op dit punt kwam hun wenschelijk voor.

Nog werd er in eene afdeling op gewezen, dat het, met het oog op art. 23 van het wetsontwerp, voor de uitgevers in Nederlandsch Indië hoogst bezwarend zou worden, om in elk geval te weten te komen of er auteursregt bestaat al dan niet. Zou het daarom niet aanbeveling verdienen, om in de wet het voorschrift op te nemen, dat te Batavia een duplicaat van het hier vermelde register moet berusten? Ook bij dit artikel wees men er weder op, hoe het gelijktijdig regelen van het auteursregt in meer beperkten zin en het opvoeringsregt hier oorzaak was, dat dezelfde termijn voor twee ongelijksoortige regten werd bepaald.

Art. 12. Bij dit artikel werd in alle afdelingen de strijd, die zich reeds bij de algemeene beschouwingen geopenbaard had, hervat. Omtrent den duur van het auteursregt liepen de gevoelens zeer uiteen. De meeste leden vonden vijftig jaren te lang, maar dachten omtrent het bepalen van een anderen termijn minder eenstemmig. Men sprak van veertig, van dertig, van vijf en twintig, zelfs van vijftien jaren. De vijftigjarige termijn werd echter door andere leden in bescherming genomen. Zij wezen onder anderen op de tweede alinea van het artikel. De bepaling, daar voorkomende, zou bij aanneming van den vijftigjarige termijn slechts in zeer zeldzame gevallen hare toepassing vinden. Nam men echter een korteren termijn aan, dan zou een zeer ongelijkmatige toestand geboren worden. Duurde het auteursregt bijvoorbeeld in den regel slechts 25 jaar, dan zou het geval zich kunnen voordoen, dat die termijn voor enkele auteurs tot boven het dubbele verhoogd werd. Vele voorstanders van een korteren termijn beantwoordden dit met de verklaring, dat zij de uitzondering van art. 12, alinea 2, ook volmondig afkeurden, als in strijd met het door de Regering aangenomen stelsel in de Memorie van Toelichting op zoo juiste gronden ontwikkeld. De meerderheid der leden wenschte evenwel op grond van het door de Regering aangevoerde deze bepaling te behouden. De wetgever moest, meenden zij, uit een gevoel van piëteit tegenover letterkundigen, verhuurieren dat gedurende hun leven enkele hunner geschriften tegen hunnen wil herdrukt werden. Men voerde uit de letterkundige geschiedenis voorbeelden aan om te bewijzen hoe het uitgeven van geschriften over welke de schrijver in rijper leeftijd zelf den staf breekt, tot de eigenaardige verschijnselen van eene letterkundige loopbaan behoort.

Naar aanleiding dezer bepaling werd nog gevraagd of zij ook dan zal gelden, wanneer de auteur zijn regt aan een ander heeft overgedragen, doch later door koop of anderszints weder in het bezit van dat regt is geraakt.

Art. 13 en 14. De groote meerderheid der leden achtte de termijnen van dit en het volgend artikel te lang. Men wees daarenboven op moeilijkheden die in de praktijk bij de toepassing van dit en het volgend artikel zich zouden kunnen voordoen. Het auteursregt van eene mondelinge voordragt duurt volgens het volgend artikel 50 jaren, maar indien iemand eene dergelijke voordragt laat drukken zonder die in den handel te brengen, dan blijft volgens dit artikel het auteursregt dertig jaren na zijnen dood in stand. Nu kan een uitgever wel te weten komen, wanneer eene mondelinge voordragt voor het eerst in het openbaar gehouden is, maar van het feit of van die voordragt gedrukte exemplaren bestaan kan hij zich moeilijk vergewissen. Of is het de bedoeling der Regering, dat op » niet door den druk gemeen gemaakte werken », zoo die eens in het openbaar zijn voorgedragen, de bepalingen van dit artikel niet van toepassing zijn? — Ook dit achtte men bedenkelijk, want het geval doet zich dikwijls voor dat van een » niet door den druk gemeen gemaakt werk » een enkel fragment in het openbaar door den schrijver is voorgedragen, of dat een eenmaal gehouden openbare voordragt tot een » niet door den druk gemeen gemaakt werk » wordt omgewerkt. Men geloofde dat de Regering door betere en duidelijke bepalingen in deze moeilijkheden zou kunnen voorzien. Het bepalen van een gelijken duur van het auteursregt van mondelinge voordragten en van niet door den druk gemeen gemaakte werken verdiende overweging. Men zou het auteursrecht voor beide dan bij den dood van den schrijver of spreker voor geëindigd moeten houden. Vele

leden kwamen terug op het reeds vroeger geopperde gevoelen, om ook voor mondelinge voordragten en niet door den druk gemeen gemaakte werken (indien men daarop auteursregt wilde uitoefenen) eene inzending of kennisgeving verplichtend te stellen. De groote bezwaren hieraan verbonden werden hiertegen wederom door andere leden ontwikkeld.

Nog werd in enkele afdelingen de aandacht gevestigd op het feit dat de erfgenamen van een auteur nog in het 29ste jaar na zijn overlijden het regt schenen te hebben het niet door den druk gemeen gemaakte werk uit te geven.

In dat geval zou er dan nog weder een auteursregt van vijftigjarigen duur gevestigd worden. Er werd gevraagd, of dit met de billijkheid en het openbaar belang was overeen te brengen? Hiertegen werd evenwel door andere leden aangevoerd, dat het geldelijk voordeel voor de erfgenamen toch eerst bij de uitgave aanvangt.

Art. 17. Bij dit artikel kwamen de beide vragen, reeds bij de algemeene beschouwingen besproken, of namelijk de vervolging niet afhankelijk moet worden gesteld van de klacht der benadeelde partij en of niet de woorden »des bewust» in dit artikel zouden moeten worden geschrapt, andermaal ter sprake. De meerderheid der leden scheen in het algemeen geneigd tot eene bevestigende beantwoording der beide vragen.

Men achtte de bewoordingen der tweede alinea te onbepaald. De woorden »vormen» en »andere voorwerpen» zouden tot eene uitbreiding der verbeurdverklaring kunnen leiden, die waarschijnlijk niet in de bedoeling der Regering ligt. Nog werd gevraagd ten wiens behoefte deze verbeurdverklaring geschiedt? De Regering bedoelt natuurlijk ten behoeve van den Staat, maar met het oog op de bepalingen van art. 19 meende men dat het zijne goede zijde kon hebben, dit uitdrukkelijk in de wet te vermelden.

Art. 18. Dat voor de overtreding van dit artikel het bestaan van dolus als vereischte voor het misdrijf moet worden aangenomen, vond geen tegenspraak. De Deutsche wetgever die in het geval van het vorig artikel ook strafbaarheid bij »fahrlässigkeit» erkent, spreekt in dit geval alleen van »vorsätzlich».

Moet ook, zoo werd gevraagd, niet het aankondigen strafbaar worden gesteld? Men meende dat zich het geval zelden zal voordoen, dat iemand een boek, waarvan hij weet dat de verspreiding hem verboden is, vooraf zal aankondigen, en dat het toch ook te ver ging eene dergelijke aankondiging, zoo er geen verkoop of verspreiding gevolgd zijn, strafbaar te stellen.

In plaats van »ten toon stellen» zouden de meeste leden liever lezen »uitstellen».

De opmerking werd gemaakt dat in het volgend artikel gesproken wordt van exemplaren door middel van het in dit artikel omschreven misdrijf verkregen. Aangaande de wijze waarop de verkrijging dier exemplaren moest plaats hebben, zocht men te vergeefs in dit artikel eene bepaling.

Nog werd er op gewezen dat aangaande den invoer van in strijd met deze wet nagedrukte boeken bepalingen ontraken. De Regering scheen te meenen dat de bepaling van art. 19 der wet van 12 Augustus 1862 (*Staatsblad* n°. 170) in deze voldoende was. Zou toch eene omschrijving en strafbaarstelling van dit feit niet uit den aard der zaak in deze wet te huis behooren?

Art. 19. Enkele leden stelden, in overeenstemming met de meening van de Vereeniging tot bevordering van de belangen van den boekhandel, voor, om deze afgifte te doen vervallen en alleen vernietiging voor te stellen. Hiertegen werd opgemerkt, dat het onnoodig vernietigen van zaken die een zekere waarde vertegenwoordigen, in de wetgeving van beschaafde volken niet mag voorkomen. Men kon ook niet inzien hoe — zoo als door de Vereeniging tot bevordering van de belangen van den boekhandel beweerd wordt — onvoorzigtigheid met die exemplaren een derde aan strafvervolging kan blootstellen. Hij, in wiens bezit dergelijke exemplaren op regtmatige wijze gekomen zijn, kan toch nimmer geacht worden door de verspreiding inbreuk te maken op eens anders auteursregt.

Uit de Memorie van Toelichting meende men te moeten opmaken, dat de Regering de bepaling van dit artikel van toepassing wilde verklaren op alle exemplaren, die door verbeurdverklaring in handen der justitie waren gekomen. Waar dit beginsel algemeene goedkeuring verwierf, zouden vele leden gaarne zien dat de Regering het, door eene verandering van redactie, in het artikel uitdrukkelijk uitsprak. Dat de regter (vergel. de Memorie van Toelichting) bij de beoordeeling der verschuldigde vergoeding de waarde der reeds afgegeven exemplaren in aanmerking neemt, achtte men eveneens billijk, maar men ontveinsde zich niet dat het den regter dikwijls onmogelijk zou zijn aan dit voorschrift te voldoen. Intusschen zou men gaarne zien dat de bepaling in de wet werd opgenomen.

Art. 20. Enkele leden wenschten de beide laatste alinea's van dit artikel te schrappen. Zij wenschten de beslissing over de van waarde verklaring van het beslag geheel onafhankelijk te stellen van het al of niet instellen eener vervolging door den officier van justitie. Indien de strafactie dezer wet onder art. 22 Strafvordering wordt gebracht, zoo als vele leden wenschen, zou toch in elk geval moeten worden bepaald dat er, geheel onafhankelijk van de vervolging, kan worden geprocedeerd tot van waarde verklaring? Zij zagen niet in waarom de regels van het Wetboek van Regtsvordering niet in dezen onveranderd konden gevolgd worden. Dat daaruit bezwaren konden voortvloeijen verklaarden zij niet te begrijpen en zij achtten het niet wenschelijk hier zonder noodzaak eene bijzondere wijze van procederen voor te schrijven.

Andere leden waren van oordeel dat deze bijzondere wijze van procederen in dit geval niet kon gemist worden.

Men vroeg of het beslag vervalt indien de arrestant binnen acht dagen geen kennis geeft, en of deze kennisgeving niet bij deurwaarders-exploit zou moeten geschieden omdat de termijn van drie maanden van de ontvangst begint te loopen.

Art. 21. In het algemeen was het den meesten leden niet duidelijk wat de Regering wilde. Was het hare bedoeling, dat, zoodra de strafvervolging werd ingesteld, er van geen eisch tot van waardeverklaring van het beslag meer spake kon zijn? en heeft hij die beslag legt ook regt om na de kennisgeving aan den officier van justitie in het vorige artikel vermeld te hebben gedaan, voort te procederen tot van waardeverklaring, zonder af te wachten of de vervolging zal worden ingesteld al dan niet?

Art. 22. Men achtte deze bepaling geheel overtollig.

Art. 23. Men gaf in twee afdelingen de Regering in bedenking om in den aanvang van dit artikel te lezen: »kopijregt of eenig ander regt van dezen aard verkregen onder eene vroegere wetgeving». Men meende te weten, dat er nog kopijregten van voor 1817 bestonden, die groote waarde hadden. Er werd verder door enkele leden beweerd dat het inzenden der verklaring in dit artikel bedoeld aan groote praktische moeilijkheden onderhevig was. Zij meenden op grond van inlichtingen hun verstrekt door mannen die jaren in de praktijk waren geweest, te mogen verzekeren dat door deze bepaling de deur wijd open gezet werd voor fraude en hiermede gepaard gaand verlies der meest gegronde regten.

Eene billijke en regtmatige regularisatie der bestaande regten, hoe wenschelijk ook, wordt in elk geval door dit artikel niet verkregen. Zou de Regering ook eenig middel weten om alsnog daarin te voorzien?

Art. 24. Tegen het beginsel van dit artikel werden door zeer vele leden bezwaren geopperd. Zij achtten het ongerijmd dat zij die boeken geschreven of uitgegeven hadden waarvoor zij wisten onder de bestaande wetgeving geen kopijregt te kunnen verkrijgen, thans door het invoeren eener nieuwe wet in de gelegenheid zouden worden gesteld zich te bevoordeelen. Daarenboven zou het regt van nadrukken van dergelijke werken, dat thans aan iedereen toekomt, door deze bepaling op willekeurige wijze worden opgeheven.

Art. 25. Ook bij dit artikel werd de wenschelijkheid uitgesproken om van dit register een duplicaat te doen berusten te Batavia.

Art. 26. Deze bepaling achtte vele leden overbodig. In alle gevallen meenden zij dat de woorden: »ten genoeg van den Minister van Justitie" moeten vervallen. Niet aan het uitvoerend gezag, maar aan de regterlijke magt komt in deze de beslissing toe. Over de onduidelijke redactie van dit artikel werd in alle afdeelingen geklaagd.

Art. 27. Bij dit artikel kwam andermaal de reeds bij art. 10 behandelde vraag ter sprake, of de toepassing der wet niet moest beperkt blijven tot de in Nederland gedrukte werken.

Art. 28. Zou het niet de voorkeur verdienen om in den

aanhef van dit artikel in plaats van »zij" te lezen: deze wet? Ook waren sommige leden van oordeel dat de derde alinea van dit artikel niet van onduidelijkheid is vrij te pleiten. De bezwaren bij art. 24 geopperd werden ook hier met het oog op de voorlaatste alinea herhaald.

Vastgesteld door de Commissie van Rapporteurs den 23sten Mei 1878.

VAN DER KAAJ.

BREDIUS.

DE RUITER ZYLKER.

GOEMAN BORGESIUS.

DE BEAUFORT.